

NOVA PRAVA

Uredništvo in uprava v Ljubljani,
Gradišče št. 7. — Telefon št. 77.

NARODNO-SOCIJALISTIČNI TEDNIK

Naročnina: 4 Din., za inozemstvo
6 Din. na mesec. Izhaja ob sobotah.

Dr. Ivo Politeo:

Zagreb Ljubljani!

Pri prvih državnih volitvah je nastopila Narodno-socialistična stranka samo v enem glavnem mestu, in to v metropoli Slovencev, v Ljubljani. Pri sedanjih, drugih volitvah pa nastopa tudi v glavnem mestu Hrvatov, v Zagrebu, medtem ko je njen napredek v Beogradu že danes tako velik, da bo pri tretjih volitvah sigurno nastopila tudi v glavnem mestu Srbov. Ta razvoj stranke dokazuje, da ni samo plemenska ali pokrajinska, temveč prikladna za ves naš narod, za celo državo. Ona je stranka bodočnosti, kakor je tudi Jugoslavija država bodočnosti. In kakor ima Jugoslavija že danes vse pogoje, ki so potrebni, da se razvija v močno državo, tako ima naša stranka vse predpogoje skorajšnjega porastka in napredka.

Ti predpogoji so: pošten program, pošteni ljudje in pošteno delo. Vedeli smo, da tudi najboljši programi na papirju niso nič vredni, če jih s poštenim delom ne izvajajo ljudje na svojem mestu. Na drugi strani pa smo vedeli tudi to, da je treba poštenim ljudem in treznemu delu postaviti primeren cilj, t. j. dobor-program. Vse to smo vedeli, zato smo skušali to troje dovesti v sklad. Mirne duše lahko rečemo, da nam je naše delo — do malih izjem, ki spremljajo vsak človeški pokret — tudi vrlo uspelo. Težko je bilo najti in vzdržati program v času, ko ljudje drve samo za ekstremi; težko je bilo zbrati poštene ljudi v času največje pohlepnosti za materijelnim dobičkom, radi katerega jih je toliko in toliko pogazilo ideale in moralo; težko je bilo mirno in trezno delati v času, ko so duhovi izgubili svoje ravnotežje. In ko so takozvani komunisti uganjali demagoško s komunizmom, v katerem so nadkrilili celo samega Ljenuina, takrat smo mi ostali na srednji poti, dvigajoč narodne ideale in naglašujoč, da je narod ono središče v katerem se more in mora razviti socializem. Ko so šovinisti sejali bratovornost med Srbe, Hrvate in Slovence, razdeljujoč jugoslovanske proletarce, a družijo jih z njihovimi izsesavalci, kapitalisti, v šovinistične bloke, takrat smo mi visoko dvigali prapor jugoslovanskega edinstva in opozarjali, da obstoja poleg naroda tudi družba, v kateri so tlačeni in njih tlačitelji, med katerimi ne more biti govora o solidarnosti in ljubezni. Mi smo bili ona sredina med narodnimi šovinisti in med socialističnimi sanjači, fanatik ali nerazumniki, mi smo bili in ostanemo ta sredina. A danes že doživljamo zadovoljstvo, da nam dogodki dajejo prav. Že danes se opaža povratek od narodnih in socialnih ekstremov k nacionalni in socialni sredini, katera se more označiti z narodnim socializmom. Nemogoče je, čisto nemogoče, da bi jugoslovanski delavec — vseeno ročni ali duševni — ne opazil te naše srečne spojitve narodne in socialistične misli, pa da bi ne pristopil v naš tabor.

Slovinci so v Jugoslaviji prvi začetniki narodnega socializma. Na mejni straži, pod neposrednim navalom drugih narodov, so oni na vse to reagirali z narodnim socializmom, kot prirodni branitelj sebe in svoje narodnosti. Muke slovenskih in hrvatskih bratov preko mej v neosvobojeni Istri, Gorici in Koroški so jim bile primer, kako bi se tudi njim godilo, če bi pozabili na svojo narodnost, če bi njihov socializem ne bil naroden. Mi tu v Zagrebu nimamo neposrednega stika s tujci in z neosvobojenimi brati. Pri nas sta dva zla, centralizem in frankovstvo zaslepila ljudi, da ne morejo razločiti, ne kje je poguba in zlo, ne kje je možnost rešitve. Zato je baš Zagreb težko pri-

stopen teren za narodni socializem. Če pa danes vendar na tako nepovoljnih tleh zbira svoje moči, da se pri zagrebških volitvah afirmira, potem je to nepoporečen dokaz, da bo vzkli tudi v drugih krajih naše države. Kakor naš program pozna stopnjujočo se socializacijo, tako pozna tudi naša stranka postopni razvitek. Od Ljubljane k Zagrebu, od Zagreba k Beogradu, a od teh treh središč po celi Jugoslaviji. Zagreb, ki se je bil s svojim prvim nastopom v volini borbi povsod šele na prvo stopnjo narodnega socializma, sporoča Ljubljani, da naj se vzdrži na najvišji stopnji. Ne samo radi Ljubljane same, temveč tudi radi Zagreba in cele Jugoslavije, največ pa radi narodnega socializma samega morajo narodni socialisti v Jugoslaviji napeti vse sile, da zmagajo. Ako vsak izmed njih reče: Deržić mora zmagati in ako v tem smislu tudi dela — bo izvoljeni zastopnik Ljubljane edinole narodno-socialistični. Zaupanje in volja, to sta glavna elementa našega programa, naše stranke.

Ivan Deržić:

Za pravico in resnico!

Od tovarišev dobivam dnevno poročila iz vseh krajev Slovenije, kako nasilno nastopajo proti narodnim socialistom predvsem naše takozvane meščanske stranke. Demokratska stranka je ostala pač dosledna svojemu prejšnjemu delu in pritiska na male ljudi, uslužbence, obrtnike in delavce. Pridružila se ji je sedaj na deželi še radikalna stranka, ki skuša z obljubami in ponudbami pridobiti naše tovariše.

Radikalcem odgovarjam samo eno. Pridobili ste razne komunistične in socialdemokratske voditelje, Nachtigalla, Slanovca in Korena, ne boste pa dobili narodnih socialistov. Naše delovno ljudstvo je pošteno in bo 18. marca odbilo ta napad meščanske režimske stranke, ki ima volilno vladno v rokah in gospoduje sama v državi.

Demokratski gospodi pa je potreba povedati ponovno resnico v obraz. Ta gospoda se noče izpametovati in se poslužuje vseh svojih starih sredstev. Vrgla se je na javne in privatne nameščence, na male obrtnike in zadnje tedne posebno na begunce. Pri tem poslu ne pozna nobene morale, ne izbira sredstev, temveč hoče s silo in lažjo preslepiti te volilce.

Kdo je upropastil javne nameščence? Ali ne edino takozvana Jugoslovanska demokratska stranka? Trdim odločno, samo ta stranka! Radikalna stranka je zastopala samo Srbe, demokratski pa celo državo. Posebno so naši »prečanski demokrati« imeli monopol za »prečanske« javne nameščence. V finančnem ministrstvu so odločevali pod ministrom pok. Kosto Stojanovičem in pozneje pod Kumanudijem edino in izključno demokrati o javnih nameščencih. Vsi predlogi za izenačenje plač (dinarske plače) in draginjskih doklad so bili izključno deko »prečanskih« demokratov in predvsem naše slovenske poslanske trojice. Nove dinarske plače so se izdelale v Ljubljani po navodilih Kumanudija in dr. Žerjava. Izenačenje draginjskih doklad se je ravno tako v osnutku izdelalo v Ljubljani in je bilo v zakonodajnem odboru zadnje tedne decembra 1921 sprejeto po izključnem predlogu »prečanskih«, predvsem slovenskih demokratov - poslancev in ministrov. Dr. Žerjav je bil glavni faktor v demokratskem klubu, njegov referent pa prof. Reisner. — Država se je krivično razdelila na pet razredov. Tako nizko odmero osebnih draginjskih doklad za nižje uslužbence so demokrati utemeljevali s tem, da dobe vsi javni nameščenci enotno rodbinsko doklado 5 dinarjev dnevno. Postavko o 5 dinar-

skem davku je demokratska gospoda v Ljubljani odločno dementirala tudi še potem, ko je bil zakon oficijelno objavljen v Službenih Novinah. Celo posamezni funkcionarji raznih v Osrednji zvezi včlanjenih organizacij so dobili težko grajo, češ da niso niti čitali zakona in da samo po nepotrebnem razburjajo javne nameščence. To je vse nepobitna gola resnica, ugotovljena v stanovskih organizacijah!

Kot posledica tega je bila tudi potem odločitev bivšega predsednika Osrednje zveze, da je odložil to svoje mesto. Bil je vezan na sklepe svojega demokratskega kluba ter se je tem sklepom iz strankarske discipline pokoril, ta stranka pa je gmotno in moralno uničila najboljše inteligente ne samo našega slovenskega naroda, temveč celokupnega jugoslovanskega ljudstva v »prečanskih« krajih, uničila je vse javne nameščence od najvišjega akademika, vseučilišnega profesorja, pa doli do najnižjega državnega sluga. Gmotno so propadli vsi javni nameščenci — po izključni krivdi demokratske gospode!

Maksimiranje za nižje uslužbence je bilo že februarja 1922 sklenjena stvar v demokratskem finančnem ministrstvu. Minister Kumanudi je čakal samo na ugodno politično priklonost. Najprej je vrgel v javnost vest o redukciji. Ta je bila vsled popolne anarhije radikalno-demokratskega režima neizvršljiva. To je vedel sleherni človek v naši državi, vladni listi, v prvi vrsti demokratski, pa so nekaj mesecev pisali samo o štedenju na račun javnih nameščencev in pripravili teren za maj 1922, ko so uvedli maksimiranje. Tudi to je nepobitna in gola resnica, krivda pa zadene »prečanske« demokratske poslance in ministre, ki so imeli absoluten monopol za vse »prečanske« pokrajine in zadeve. Javne nameščence vseh kategorij pri nas »prečanih« so upropastili izključno takozvani Jugoslovanski demokrati!

Poglejmo na privatne nameščence in tudi tam vidimo slično socialno delo demokratske gospode. Danes vpijejo, da so oni uvedli razne socialne ustanove. Ta trditve je uprav smešna. Ali ti gospodje res mislijo, da je samo to dobro, kar so njihovi ljudje prepisali iz zakonov drugih držav in da je vse drugo za nič? V vsej nagoti so se razgalili pri volitvah v pokojninski zavod; tam so bili tepeni. Uverjen sem tudi, da privatni nameščenci ravno tako odločno nastopijo pri skupščinskih volitvah proti demokratom.

Preidimo na malo obrt in malo trgovino. Dr. Kukovec se na Štajerskem ne upa nastopati v imenu demokratske stranke, iznašel je »kmetško-obrtno zvezo«. Zakaj? Pač zato, ker ima demokratska gospoda slabo vest. Vsa njena politika je usmerjena na to, da ubije malo obrt in malo trgovino. Le pogledimo razne konzorcije pod vodstvom demokratskih advokatov, ki delajo na to, da upropastijo malo obrt in trgovino in jo popolnoma zasuznjajo velikemu kapitalu. Pravijo, da je to potrebno v interesu Slovenije, one Slovenije, ki je ne priznavajo! Povsod drugod prave ljudske stranke podpirajo malo obrt in trgovino, pri nas pa skušajo demokratski eksministri obrtnike preslepiti in jim natveziti, da mora nepolitično stanovsko društvo voditi strankarsko politiko. Slučaj bivšega narodnega socialista Novaka v Mariboru da misliti. Ne zato, ker ni več narodni socialist, mi smo veseli, da smo se ga iznebili! Pač pa zato, ker preti našemu obrtništvu resna gospodarska nevarnost, ako se obrtna društva vsled političnih avanturistov razbijajo in so obrtniki potem še huje izdani izžemanju velekapitalistov in bank.

Begunci. Pri tej misli se mi nehote stisne pest. Oni ljudje, ki so od leta 1919 vpili proti Primorcem, danes nastopajo kot njihovi zaščitniki. Oni ljudje, ki so Primorce sovražili iz dna duše in to javno izpovedovali, hočejo danes biti njihovi prijatelji. Vso to akcijo vodi dr. Kukovec, oni demokratski prvak, ki je leta 1920 prvi na shodu v Celju napadel dr. Rybača in izjavil, da on kot Primorec nima na Štajerskem ničesar iskati. Ti ljudje, ki so prvoboritelja primorskih Slovencev, poštenega dolgoletnega zastopnika našega primorskega delovnega ljudstva samo radi tega napadali, ker se njihovim nemoralnim in koruptnim metodam ni hotel ukloniti, ti ljudje so danes tako predrzni, da si upajo med Primorci javno nastopati. Oni, ki so štiri leta samo vpili o svoji vsestranski sposobnosti, ki pa se niso niti enkrat upali iti kot ministri in delegati zastopati koristi in pravice našega Primorja napram Italijanom, temveč so vedno predlagali dr. Rybača, ti ljudje danes hočejo reševati naše begunce in naše zaslužnjene brate v Primorju in na Koroškem. Znano mi je, koliko je moral dr. Rybač trpeti od teh ljudi; danes ima zadoščenje, danes je on oni človek, ki pošteno in odločno bje boji, oziroma ga nadaljuje za pravice slovenskega Primorja. Narodni socialisti te nesramne gonje proti našemu tovarišu dr. Rybaču nikdar ne bomo pozabili demokratski gospodi. Ni daleč več čas, ko pride ura obračuna s to demokratsko gospodo. Ne pozivam na maščevanje, ne na brahijalen boj proti ljudem te vrste, pozivljam pa na boj preziranja. Begunci, spomnite se trpljenja, povzročenega po demokratski gospodi in vaša odločitev na dan volitve bo pravilna in pravična.

Jasno in nepobitno je dejstvo, da so ravno naši demokrati največji nasprotniki delovnega ljudstva. Ta trditve je nepobitno dokazana z njihovimi deli od prevrata sem. Razni napredni bloki in Ljubljani in kmetško obrtno zvezo po Štajerskem so nov dokaz, da se ta gospoda ne straši nobenih sredstev, samo da bi se obdržala na krmilu. Narodni socialisti moramo na vsej črti iti v boj proti tej gospodi; ako nastopimo enotno in pogumno, smo že pri teh volitvah očistili napredne in narodne vrste slovenskega delovnega ljudstva najhujših škodljivcev.

Za pravico in resnico! S tem geslom pojdi sleherni narodni socialist med delovno ljudstvo! Delajmo, ponovno kličem, delajmo, da dosežemo prepoved našega ljudstva in s tem pomagamo do pravične ureditve naše skupne domovine!

Politične vesti.

Volilno gibanje.

Polagoma se začenja pravi volilni boj. Ta volilni boj se smatra pri nas tako, da se vlačijo ljudi po časopisih, da se kolikor le mogoče veliko laže in kar najgrje napada političnega nasprotnika. So pri nas listi, katerih uredniki se morajo vsaki teden zagovarjati pred sodiščem radi častikraje. To je slabo znamenje za značajnost dotičnih listov in naj se še tako šopirijo, da so prvovrstni.

V Sloveniji

so si skočili hudo v las demokratski radikali. Radikali so vzeli zlasti na muho ženijskega dr. Žerjava, ki ga imenujejo kratko Kralja z velikim K. Mi, ki poznamo obe stranki prav dobro, vemo, da sta si enaki, kakor krajcar krajcarju. Sedaj so radikali na površju, oz. pri koritu in vsi, ki mislijo kaj doseči, so se prelevili čez noč iz demokratov v radikale. Ni vrag, da bi to Kralja z velikim K ne jezilo, saj ni iz posavske-

ga zelja, temveč iz demokratske krvi. Medtem ko strelja »Jutro« s težko artilerijo na radikale, in so otvorile radikalne »J. N.« zaporni ogenj na demokratsko fronto, skrbi dr. Kukovec za zabavni del. V svojih mariborskih glasilih skrbi, da se občinstvo v teh resnih časih tudi malo nasmeje. Bogme, ta »hec« ga mora veliko stati, kajti naročnikov njegovi listi nimajo, bog ve, iz katerih fondov teče ta denar. Ko so mu dali brco Nemci, katere je obdelaval dolge mesce, kakor čebelica jesensko ajdo, je postal naenkrat hud narodnjak. Žalibog, da se mu je trenutno posrečilo zlorabljati v svoje strankarske namene idealno mladino. Toda vsi znaki že kažejo, da bo dobil dr. Kukovec tudi od te strani zaslužen brco.

Hudo ogorčene se delajo nad Nachtigallovim in Korenovim izdajstvom mariborski socialni demokrati in komunisti. Ti gospodje so že dolgo, dolgo vedeli, da je bil Nachtigall zaupnik vlade, ne samo zaupnik, temveč tudi pravi steber državotvorcev. Zakaj ga pa niso vrgli iz stranke? Vidite prijatelji, to je tisto, vrana vrani ne izključe očesa. Vsi so bili enaki, vsi so vodili proletarce za nos, vsem se je šlo za korito. »Naprej« bere tem socialnodemokratskim in komunističnim mariborskim junakom poštene levite, ter jim predbaciva, kako so se tepli za mandate. Ali more imeti delavstvo zaupanje na pr. do s. Golouha, ki je vedel, da je Nachtigall zaupnik vlade, pa je sedel z njim skupaj in z njim skupaj delal. Ali ni s. Golouh ravno toliko kriv, kakor Nachtigall? Pa vendar na Nachtigalla pljuče, Golouha pa kandidirajo. Čudne stvari, in delavstvo k temu kar molči!

V mariborskem okrožju so črtali listo Zagorski-ja, bila je nepravilno sestavljena in pomanjkljiva. E, pa treba, da je gospodin kandidat pismen in da zna čitati. Zagorski je napisal sicer dva metra dolgo polo, toda gospodom pri sodnji je bilo to še premalo. So danes res taki časi, da človek ne ve, ali bi pisal na kile ali na metre. No, g. Zagorski bo od sedaj naprej že vedel. In če mu milostljivi bog da doživi druge volitve, bo že znal prav napraviti.

V ljubljansko-novomeškem volilnem okraju je razveljavljena lista Radičeve stranke, pa tudi za usodo Novačanove liste do danes, ko to pišemo, nič ne vemo. Čudni ljudje, ti republikanci. Mesto da bi poznali že zakone prihodnje republike, še današnjih zakonov ne poznajo.

Na Hrvatskem

ni nič manj strank, kakor v Sloveniji. V Zagrebu je vloženih devet kandidatnih list, dve več kakor v Ljubljani. Kandidirajo sledeče stranke: 1. Hrvatska pučka stranka; 2. Radikalna stranka; 3. Socialistična stranka; 4. Frankovci; 5. Narodni socialisti; 6. Demokratska stranka; 7. Radičeva stranka; 8. Neodvisna delavska stranka; 9. Neodvisni meščani (to so bivši demokrati). Demokrati so v Zagrebu cepljeni, kakor tudi po vseh volilnih okrajih na Hrvatskem.

V Zagrebški županiji je vloženih sedem list.

Bosna.

V sarajevskem okrožju nastopa deset strank, v travniškem sedem, v tuzlanskem devet, v banjaluškim deset in v mostarskem devet strank.

Strank imajo Bosanci torej dovolj.

Srbija.

V Beogradu je bilo vloženih devet list v sledečem redu: 1. Demokratska stranka; 2. Socialnodemokratska stranka; 3. Kirajdžijska; 4. Neodvisna radikalna; 5. Napredna; 6. Republikanska; 7. Neodvisna delavska; 8. Radikalna; 9. Srbska, ki pa ni bila potrjena.

V beograjskem okrožju je bilo vloženih 7 list.

Kakor torej naši čitatelji vidijo, nismo Slovenci edini, ki imamo toliko strank; Srbi in Hrvati so namreč tudi v strankarskem oziru pravi naši bratje. Zanimivo je, kako se cepijo radikali in demokrati. Povsod je več radikalnih in demokratskih list. Izid volitev bo zanimiv. Danes se že vidi, da bodo demokrati hudo tepeni in tudi radikali ne bodo dobili tega, kar iščejo.

Politično lasanje se je pričelo oziroma se bo šele prav pričelo med socialnimi demokrati, komunisti in klerikalci. Bernot je z »Naprej« razbi-

jal toliko časa, da je razbil vse in je sedaj že srečno sam. Peričeva grupa je sicer še s komunisti v novi socialistični stranki delovnega ljudstva, a kako dolgo še? Perič je potrjen ljubljanski župan in tega posla zajedno kot državni poslanec ne bi mogel obdržati. Kaj sedaj? Da bi šel Perič nadomestovat v Beograd komunist Makuc, tega drugi elementi ne bodo dopustili. Zato bo sledilo lasanje, ki se ga bodo previdno udeležili gotovo tudi klerikalci. Polog tega se pa lasa še Golouh v Mariboru za svojo posebno socialnodemokratsko stranko, medtem ko oficijelna socialnodemokratska partija z »Rdečim praporom« na čelu čaka povelja iz Beograda, kam naj udari s »svojimi« volilci, ker ni vložila lastne liste. To bo »zmaga proletarijata«.

Centralistične metode.

Dobili smo naslednji odlok delegacije ministrstva financ v Ljubljani. Št. 422/PRS ex 1923.

Ljubljana, 14. februarja 1923.

Obema fin. okraj. ravnateljstvom, vsem davčnim okraj. oblastvom, davčni administraciji in vsem davčnim uradom v področju delegacije ministrstva financ.

V svrhu pravilnega postopanja pri reševanju prošnji davčnih uradnikov za vpokojitev in radi točnega poslovanja v personalnih zadevah davčnega osebja je gospod finančni minister glasom razpisa generalne direktije neposrednih poreza z dne 30. januarja 1923, št. 1838 odredil sledeče:

1. Vsak davčni uradnik, ki prosi za umirovljenje vsled delne ali popolne telesne nesposobnosti je brezpogojno dolžan svoji prošnji priložiti zdravniško spričevalo treh zdravnikov, od katerih mora biti eden državni (uradni) zdravnik. V tem izpričevalu mora po ugotovitvi zdravstvenega stanja biti zdravniški izvid opremljen s končno pripombo ali »nesposoben za eno ali dve leti«, ali »nesposoben za težje pisarniške posle ali »popolnoma nesposoben za vse pisarniške posle v obče«. Taka izpričevala bo morala delegacija predlagati predhodno tukajšnjemu zdravstvenemu odseku radi vidiranja in mišljenja.

2. Davčni uradnik, ki je vložil prošnjo za penzioniranje mora tudi po predaji take prošnje redno in marljivo vršiti svoje službene dolžnosti vse dotlej, dokler ni stavljen v stanje pokoja, odnočno, dokler ne dospe naredba za izvršitev upokojitve, od tega so izvzeti samo zelo težko bolni, ki so vezani na posteljo, kar mora v zdravniškem spričevalu izrecno biti potrjeno.

Kdor protivno tej odredbi postopa, to je, kdor takoj po predaji take prošnje neopravičeno izostane iz urada, ne čakajoč ministrske rešitve, tega moram brez odloga z odlokom pozvati, da v teku 24 ur zopet nastopi službo, kdor se temu ne pokori, zapade brezpogojno disciplinarni preiskavi.

3. Da se omogoči generalni direktiji neposrednih poreza točna evidenca vsakokratnih izprememb v staležu davčnega osebja, se dosedanja delegaciji v tem pogledu dana navodila izpopolnijo še s tem, da se ravnateljstvom odnočno davčnim okrajnim oblastvom (davčni administraciji) nalaga dolžnost, direktno tej generalni direktiji predlagati mesečna poročila tako o stanju (številu) svojega davčnega personala v preteklem mesecu, kakor tudi o izostajanju, dopustih, bolevanju, vedenju, konduiti, delu itd. davčnih uslužbencev. Naslovom naročam, da se točno ravna po predstojajočih direktivah in mi zlasti ob priliki predložitve kake prošnje za penzioniranje v smislu točke 2 odredbe javijo, če dotičnik, ki po zdravniškem spričevalu ni tako težko bolan, da bi moral ležati, opravlja službo ali ne in v zadnjem primeru, kedaj in zakaj je opustil službovanje. V točki 3 omenjena poročila je do 5. vsakega mesca (prvikrat torej 5. marca t. l. za februar 1923) predložiti direktno ministrstvu financ, generalni direktiji neposrednih poreza in sicer s strani finančnih ravnateljstev glede njima prideljenih davčnih uradnikov od davčnih okrajnih oblastev in davčne administracije pa glede svojega davčnega osebja; ter glede davčnih nameščencev pri podrejenih davčnih uradih. Prepisi teh periodičnih poročil so hkratu vpošiljati delegaciji s pozivom na predstojajočo okrožnico. Delegat. V z. Bonač m. p.

Vzdržujemo se začasno vsakega nadaljnjega komentarja o tem najnovejšem centralističnem balkanizmu. Kje naj vzame bolan uradnik oz. uslužbenec denar, da plača dva privatna zdravnika za izstavo zdravniškega spričevala. Ali se uradništvo po obstoječi pragmatiki vodi v evidenci na podlagi konduite z navedbo o vedenju in lepem obnašanju? Zdi se nam, da gospodje v Beogradu v finančnem ministrstvu hodijo poslušat predavanja k svojim direktorjem, kakor je Hohenzollern Viljem I. sam komandiral svojo gardo, da je znala pravilno hoditi in salutirati. Veliko boljše bi bilo, da bi v ministrstvu raje pošteno delali in pustili naše davčne uradništvo s takimi gorostasnimi fermami pri miru. Čudimo se, da delegacija ni ex offo vložila energičnega protesta proti temu napadu na naše davčne uslužbenec. Poskrbeli bomo, da se ta ferman

V »Jutru« št. 49 od 28. febr. t. l. čitamo sledeči oglas:

Več železniških,

med njimi tudi višjih uradnikov, išče za popoldanske ure kakršnegakoli postranskega zaslužka. Ne strašijo se nobenega manualnega dela; gredo tudi kot nosači opeke in malte, presejevalci peska ali slično. Le resne ponudbe pod »Intelligent« na upr. »Jutra«.

Tovariši železničarji pomnite! Ako bodete 18. t. m. volili gosp. prof. Reiserja, boste primorani prositi v teku enega leta klerikalno-socialno-komunističnega župana g. Periča, da vas sprejme kot snažilce kanalov ali pa kot prižigalce plinovitih in električnih svetilk. Pfuž režim. — Več višjih in nižjih državnih nameščencev.

Zares enotno in samostojno nastopa pri teh volitvah le narodno socialistična stranka. Zato pa bo tudi pokazala uspehe. Njena naloga je težka. Šla bo v boj brez pompa, brez denarja, toda samozavestno, ponosna na svoje številne pristaše, ki ji bodo izvojevali častno zmago.

Demokratska volilna geometrija. — V mariborskem »Taboru« je objavljeno pismo, ki ga je pisal dr. Kukovec okrajnemu celjskemu kandidatu Rebeku in v katerem obljublja, da odstopi svoj mandat gospodu Rebeku, ako bi bil samo on izvoljen. Z druge strani pa čujemo iz Prekmurja, da madžaron g. Kuchar agitira med madžaroni, da se je dr. Kukovec pismeno obvezal, da odstopi njemu svoj mandat, če dični gospod Kuchar pridobi demokratom količnik za enega poslanca. Čisto gotovo je, da tudi ta slepomišnja nosilca liste demokratske stranke pod firmo »Kmetstvo-obrtne zveze«, gospoda dr. Kukovca, ne bodo imela prav nobenega uspeha. Madžaron gospod Kuchar bo znabit dobil nekaj tisoč glasov, ako mu demokratska stranka da nekaj milijonov na razpolago. Vendar to še dolgo ne bo zadostovalo za dva mandata in torej štajerski obrtniki nikdar po tej poti ne pridejo do svojega od demokratske gospode toli povdarnega poslanca. Konec cele komedije bo, če Kuchar dobi res par tisoč glasov in je s tem izvoljen dr. Kukovec, da bo moral odstopiti in slovensko, pardon, pristno jugoslovansko napredništvo bo zastopal madžaron gospod Kuchar. Mislimo, da bo obrtništvo na Štajerskem pravočasno uvidelo ta manever in prečrvalo dr. Kukovčeve račune in prorokovanja.

Ljubljanski župan dr. Perič je od vlade potrjen. To smo hoteli tudi mi in tako je prav! Ljudska volja naj pride do izraza. Radovedni smo samo, koliko časa bo dr. Perič Ljubljani županil. Mislimo, da ne dolgo, dasi bi to že iz osebne simpatije do moža želeli. Teško stališče bo imel, ako pomislimo, da so si socialni demokrati in komunisti že sedaj v laseh in pa ker so nam znane aspiracije klerikalcev. Škoda dr. Periča, škoda časa, škoda pa tudi ljubljanskega prebivalstva, ki tako nujno čaka dobrega gospodarja.

Nova obznana. To pot pa za častnike, katerim je vojni minister s posebnim narejenjem nastavljal pasti, da padejo v nje vsi oni, ki bi v privatnem občevarju s civilisti kritizirali postopanje vlade, zlasti pa vojnega ministra. Vojaške oblasti morajo paziti tudi na to, če se častniki sestajajo z osebami, ki so bile obsojene v političnih procesih. Mislimo, da je to samo prvi del v nove obznane in da drugo še pride, ki pa bo malo interesantnejše.

Kako »izborna« gre demokratom v tej volilni borbi! Na seji glavnega odpravi tja, kamor spada — v koš. bora demokratske stranke, ki se je vršila 27. februarja, so razpravljali o tem, katera demokratska lista je prava. — Stvar je namreč zanimiva v toliko, ker je bilo v nekaterih volilnih okrajih vloženi po več demokratskih list, kar po dve, tri in štiri. No, sedaj še glavni odbor demokratske stranke ne ve, katera lista je prava. Tudi se niso mogli na tej seji odločiti. Pardon, odločili so se in sicer so sklenili, da se ne prizna nobena. — Disciplina in enotnost v demokratskih vrstah pa že taka! — To naj vzamejo na znanje še oni zadnji nekdanji demokratski volilci v Sloveniji, ki še verjamejo sanjam o demokratskih mandatih.

Slovenska prosveta »rešena«!

Agitacijska volilna vlada je po zaslugi g. Niko Zupaniča »naklonila« Sloveniji 1.328.000 kron in sicer 328.000 za potrebe srednjih šol, ki so s tem »izvođe«, in pa za plače honorarnih nastavnikov na ljubljanski univerzi 1 milijon kron. — Hvala lepa! Sedaj pa Pašič kar brez skrbi v Ljubljano, kjer bo pač moral podpisati menico za označeno svoto, jer — ovaj Slovenec ne veruje ništa više.

Prepir. — Demokrati in radikali se pripravajo za naše Nemce. Ah, ta nevoljivost! Ali se res ni mogoče pobotati. Mi smo mnenja, da si naj »državne« stranke ta vojni plen kar bratsko dele, ali pa naj si vzamejo posredovalca. Z Nemci to ne bo težko, saj so hvaležni ljudje. Oni so zadovoljni in demokratom hvaležni, da so jim z zakonom zagotovili v Mariboru, Celju in Ptuju nemškega župana, to na eni strani. Na drugi strani pa se zadovoljno smehljajo radikalom, ker so jim ti vrnili vse sekvestrirane »šulferajnske« šole, kasine, philharmonije, gledališča itd. itd. — Kompromisni predlog bi bil ta: štajerski Nemci naj bi glasovali za radikale, kranjski (razen Kočevarjev), pa za demokrate! — Pa ne bo šlo, ne bo šlo! (Op. ur.)

Zantevajte naš list v vseh javnih lokalih, kavarnah, gostilnah, brivnicah itd!

Svetovni pregled.

FRANCOSKO-NEMŠKI SPOR.

Francosko-nemški spor gre že tudi Francozom v živo. Pa tudi Nemci bi bili srečni, če bi se cela zadeva spravila s sveta. Zdi se, da so si Francozi danes na jasnem, da so se prenačili. Tako Francozi, kakor Nemci iščejo danes posredovalca, ki bi napravil konec neljubi situaciji. Toda nobena država noče posredovati. Nemci so se obrnili na Angleže: podal se je tja socialdemokratski odposlanec, pa ni dosegel nič. Sedaj se čujejo glasovi, da bi bila Francija pripravljena sporazumeti se z Nemčijo, ako bi ta dala kako, za Francijo sprejemljivo izjavo. Tudi Nemčija bi bila pripravljena pogajati se direktno s Francijo.

Življenje v zasedenem ozemlju pa gre svojo pot. Nemci se upirajo, Francozi jih zapirajo ali izganjajo. Nemci pošiljajo vsak dan v svet obupne telegrame o grozovitostih, ki jih baje zagrešujejo Francozi. Francozi zopet javljajo vsak dan celemu svetu, kako hinavski in zahrbitni so Nemci. Prava papirnata vojna in časopisi imajo dovolj gradiva.

ANGLIJA.

Zopet velika zmaga »Delavske stranke«. Pri nadomestni volitvi v okraju Whitechapel je dobil kandidat »Delavske stranke« 8393 in kandidat liberalcev 6198 glasov. Kandidat »Delavske stranke« je izvoljen torej z veliko večino.

Snežni zameti in burja. Na Angleškem so se pojavili pretekli teden silni snežni zameti. Razsajala je tako strašna burja, da je na Angleškem še nepomnijo. Morje je bilo tako razburkano, da je ponesrečilo veliko ladij. Ob angleški obali je bila rešena jugoslovanska ladja »Radium«.

Zbirajmo ob vsaki priliki za naš tiskovni sklad!

Poročila z dežele.

Celje. — Okrožna organizacija NSS v Celju je razposlala te dni naslednjo okrožnico: Krajevnim organizacijam! Nahajamo se v sredi volilne borbe, ki nam sedaj bolj kot sicer nalaga podvojeno izvrševanje vseh dolžnosti napram stranki, uzorno disciplino ter jekleno voljo, da izvojujemo ta boj častno in pa možato. — Tovariši! Razum stroge discipline in vztrajne požrtvovalnosti vsakega posameznika pa potrebujemo tudi izdatnih denarnih sredstev za tiskovine, poštnino, shode, agitacijo itd., itd. Z ozirom na obstoječe sklepe in večkratne naše okrožnice vas sedaj ponovno nujno pozivamo, da poberete in nam nemudoma dopošljete strankin davek, kakor se je došlo. Nabirajte pa med seboj in pri vsaki priliki tudi za volilni fond ter nam dopošljajte prispevke točno in redno. Apeliramo zlasti na bolje situirane tovariše, da doprinejajo sedaj svoje žrtve. — Vse zneske je pošiljati na naslov: Okrožna organizacija NSS v Celju, Aleksandrova ulica št. 4. Pošiljnice imate v rokah, priložimo jih pa še enkrat. — Tovariši! Ne pustite nas torej, ki imamo pri vrhovnem volilnem vodstvu ogromno truda, moledovati ter ne dajte se opominjati brez uspeha. Vsak posameznik in vsi skupaj storite svojo dolžnost.

Velenje. — Dne 16. II. t. l. ob 8. uri zvečer se je vršil v Velenju redni občni zbor kraj. org. NSS z običajnim dnevnim redom. Izvoljen je bil sledeči odbor: Savinec predsednik, France podpredsednik, Hriberšek tajnik, Zupanc blagajnik; odborniki Mak, Letonja in Poteko. Izvolili so se nadalje še razni zaupniki. Pri slučajnostih je referiral tov. Žabkar iz Celja z ozirom na bližajoče se volitve. Vsi navzoči so se strinjali z referatom in navdušeno izjavljali, da poidejo z vso energijo v volilni boj za NSS.

Sevnica. — Tukajšnja krajevna organizacija NSS priredi v nedeljo 4. marca ob 8. uri dopoldne javen shod pod milim nebom; v slučaju slabega vremena v gostilniških prostorih g. Mija Štarkla. Poroča narodni poslanec Anton Brandner: Kakšna je in kakšna bi morala biti naša država za kmetstvo in delovno ljudstvo. K obilni udeležbi vabi Krajevni odbor NSS.

Blanca. — V nedeljo, dne 4. marca, ob 3. uri popoldne priredi tu Narodno-socialistična stranka v gostilni g. Radeja shod. Govori nar. posl. Anton Brandner: Kakšna je in kakšna bi morala biti naša država za kmetstvo in delovno ljudstvo. Kmetje, obrtniki, delavci, nameščenci, vsi na shod, da slišimo pošteno besedo iz ust poštenega človeka.

Zagorje ob Savi. — V nedeljo 4. t. m. uprizori tukajšnje Sokolsko društvo znano šaloigro češkega pisatelja dr. Štolbe: »Stari grehi«. Trojica starih grešnikov (br. Hladnik, Kolbe in Stepišnik) bo izpraševala vest vsem skritim grešnikom — gledalcem. Začetek predstave, pri kateri sodeluje sekstet Glasbenega društva, točno ob 19. uri. Predprodaja vstopnic v trgovini br. Weinbergerja.

Pobrežje pri Mariboru. Tukajšnje narodno pevsko društvo »Zarja« je priredilo v nedeljo, dne 11. februarja 1923 v gostilno pri Rojku v Pobrežju predpustno veselico s petjem, igro in drugimi zabavami. Veselica je nad vse pričakovano naravnost sijajno uspela, ker je bila prostorna dvorana pri Rojku nabitno polna domačega občinstva, ki je pazljivo zasledovalo potek veselice in pevcem, ki so naravnost mojstrsko izvajali posamezne točke, prirejalo burne ovacije. — Pevsko društvo »Zarja« je eno najvažnejših narodno-obrambnih in kulturnih društev v mariborski okolici, tako da zasluži vsestranske podpore. Načelniku pevskega društva, kakor tudi pevovodji in sploh vsem članom kar najiskreneje čestitamo k krasnemu uspehu.

Zerkovci pri Mariboru. Naša požarna bramba je kakor običajno, tudi letos priredila dne 11. februarja 1923 v gostilni »Pri Selu« v Zerkovcih predpustno veselico, pri kateri je svirala društvena narodna godba. — Tudi ta veselica je dobro uspela. Posebno razveselivo je bilo dejstvo, da so gostje zmerno uživali alkohol in da med njimi ni bilo videti nobenega pijanega poset-

nika. Veselo dejstvo je, da se naše ljudstvo zmerno in trezno zabava.

Shod v Libelčah. V nedavno osvobojenih Libelčah na Koroškem se je vršil v nedeljo, dne 18. febr. prvi politični shod, ki ga je priredila narodno-socialistična stranka v prostorih gostilne Zieblik. Številni poslušalci so z velikim zanimanjem sledili poročilu tov. poslanca Brandnerja, ki jim je kot koroški rojak razložil svoje delo v Beogradu za podjarmljeno slovensko Koroško. Nato je pojasnil sedanje politične razmere v državi, kakor tudi programe strank, ki nastopajo v sedanji volilni borbi. Naglašal je, da bo smatral vedno za svojo glavno dolžnost potegovati se predvsem za naše obmejne kraje, da bo ljudstvo zadovoljno. Za Brandnerjem je govoril okrajni kandidat župan Marčič, ki je zbranim kmetom in delavcem pojasnil, kako naj volijo, da bodo najbolj zavarovani njihovi interesi. Nadučitelj Močnik je povdarjal, da je smatrali rojaka Brandnerja za naslednika bivšega poslanca Grafenauerja. Shod je bil na to zaključen in zborovalci so izrazili željo, da jih govornika kmalu zopet posetita.

Slovenjgradec. V nedeljo, dne 18. febr. se je vršil pri nas volilni shod narodno-socialistične stranke. Na shodu sta govorila tov. poslanec Brandner kot nosilec kandidatne liste mariborsko-celjskega okrožja in tov. župan Marčič kot kandidat slovenjgraškega in prevalskega volilnega okraja. Oba govornika sta ob splošnem pritrjevanju raztolmačila veliki pomen predstojećih volitev in pozvala vse delovno ljudstvo, da 18. marca voli kandidate narodno-socialistične stranke, ki je prava zastopnica našega zatiranega ljudstva. Shod je jako lepo uspel, le žal, da je bil čas odmerjen, ker sta morala tovariša Marčič in Brandner odpotovati na druge shode.

Krajevna organizacija NSS Ptuj sklicuje za nedeljo 4. t. m. javen shod. Vršil se bo v zgornji dvorani »Narodnega doma« ob 9. uri dopoldne. — Somišljeniki, vsi na shod!

Krajevna organizacija NSS Ptuj priredi v vasi Doznovi pri Ptujju javen shod in sicer v nedeljo, dne 4. t. m. ob 2. uri popoldne. — Na obeh shodih poroča poslanec Brandner.

Ptuj. — V četrtek 15. febr. zvečer se je vršil v Društvenem domu redni občni zbor pevskega društva »Zarja«. Iz tajnikovega poročila smo posneli, da je društvo imelo tekem poslovnega leta par prireditve v mestu in več izletov v okolico, ter je tako zaneslo milo slovensko pesem med narod. Blagajnik ima še čistih 1800 K. Predsednikom je bil izvoljen soglasno tov. Lenarčič. Le ta je potem izvolitev odklonil z motivacijo, da ptujski mladini smatrajo tudi delo na kulturnem polju za poltiko, ga radi tega povsod napadajo in celo sodnim potom preganjajo. Potom vzklika je bil nato izvoljen sledeči odbor: tov. Janez Blažek predsednikom, tov. Blaž Trevesan podpredsednikom, tov. Šafer tajnikom, tov. Simonič blagajnikom ter tov. Krojs in Kuhar odbornikom. Občni zbor je izrekel toplo zahvalo pevovodji tov. Šeroni za njegovo delo in trud za društvo. Občni zbor je tudi soglasno protestiral proti zlorabi narodne ideje od strani JDS v njihove samopašne volilne svrhe, posebno še proti prevari predsednika društva, da je podpisal zadnjič demokratski memorandum. Po občnem zboru se je vršila prosta zabava s petjem. Želimo novemu odboru mnogo uspeha v bodočem letu in s tem tudi celemu pevskemu društvu, ki je namenjeno le nižjim slojem meščanstva.

Ptuj. Podpisana Krajevna skupina Ptuj Društva zasebnih nameščencev prosi p. n. uredništvo za objavo sledeče izjave v Vašem cenj. listu:

K članku »Protestne spomenice ptujskih društev« naslovljene na pokrajinskega namestnika g. Ivana Hribarja, objavljenemu v »Jutru« dne 14. februarja 1923 in »Taboru« dne 15. februarja 1923 si podpisano društvo šteje v dolžnost razjasniti sledeče: Spomenico je podpisal gosp. Ivan Logar, ne da bi bil za to pooblaščen od društvenega odbora. — Izjavljamo, da je naše društvo strogo stanovska organizacija. Radi tega strogo obojamo, da se je isto zlorabljalo v nacionalno-politične svrhe. — Povdarjamo še enkrat, da nismo v nikaki zvezi z no-

tico objavljeno v »Jutru« in »Taboru«. — Za Vašo prijaznost se vnaprej zahvaljujemo z odličnim spoštovanjem: Društvo zasebnih nameščencev Slovenije v Ljubljani, Krajevna skupina Ptuj, Ervin Damisch, načelnik, Bogomir Christof, tajnik.

Žiri. V nedeljo, dne 25. februarja so imeli klerikalci tukaj shod. Ne bi se pečali s tem shodom, ako ne bi bil glavni govornik, znani ljubljanski klerikalni advokat, gospod dr. Natlačen, trdil neresnice. Izjavil je, da sta narodno-socialistična poslanca glasovala za ustavo. Temu gospodu advokatu na katoliški podlagi povemo, da tudi zanj velja katekizem, ki pravi, da je lagati greh. Tudi uspehi s takimi sredstvi za klerikalce ne bodo rodili sadu.

THE REX Co., Ljubljana
Gradišče 10. • Telefon št. 268 Int.
Rabljene pisalne stroje.

Strokovni vestnik.

Vsem podružnicam Narodno-socialne zveze. — Pozivljemo vse one podružnice, ki še niso imele rednih občnih zborov, da te čimprej skličejo in javijo to strokovno tajništvo. One podružnice, ki so že imele svoje občne zборе, naj istotako to sporoče, če tega še niso storile. — Strokovno tajništvo.

Stavbinski delavci. Bliža se zopet sezona dela. Pred nastopom se bodo predložile podjetnikom vaše zahteve, ki jih je sestavil akcijski odbor in ki so bile na javnem shodu soglasno sprejete. Ker je odvisno od vsakega posameznika, kako bodo te zahteve sprejete, pozivamo tem potom vse naše zaupnike in prijatelje, stavbinske delavce, da gredo na delo in organizirajo vse neorganizirane stavbinske delavce. Čim več nas bo organiziranih, tem večja bo naša moč proti podjetnikom. Zato stavbinski delavci, v resni uri vsi pod krov odseka stavbinskih delavcev Narodno-socialne zveze. Stavbinski delavci se lahko vpišejo v organizacijo vsak dan v tajništvo NSZ (Narodni dom I. nadstr. desno).

Pravilnik k zakonu o zaščiti delavcev. Naša modra vlada je izdelala pravilnik k zakonu o zaščiti delavcev in ni pri tem pozabila zaščititi kapitalizem. Pravilnik je naperjen proti delavstvu in favorizira delodajalce. Zato so se vse strokovne organizacije dvignile zoper ta pravilnik. V soboto se je vršil v Mestnem domu javen shod, ki so ga sklicale neodvisne organizacije in strokovna komisija. Shod se je pa na žalost klavrno končal, ker se ni mogel znani Zorja brzdati in je začel udrihati po zaveznikih, s katerimi je shod priredil. Shod je ostro nastopil proti kapitalistični vladi, ki se očitno norčuje iz bednega proletarijata. Mi protestiramo kar najodločneje proti takemu pravilniku in bomo vodili skupno borbo proti njemu. Zahtevamo, da se upošteva zakon o zaščiti delavcev, a pravilnik naj izgine!

Narodno-socialna zveza je brzolavno protestirala pri ministru za socialno politiko v Beogradu proti sprejetju pravilnika k zakonu o zaščiti delavcev, ki delavske zaupnike bagatelizira in jih hoče napraviti za podjetniške podrepanke. Še enkrat kliče mo: s takim pravilnikom proč!

Za naše viničarje.

Volilna agitacija z lopatami, vilami in krampji. — V nedeljo 18. febr. sem imel volilne shode v Slovenskih Goricah, sklican je bil tudi shod v gostilni Kiki v Partinju pri Sv. Jurju v Slov. Goricah. Ko se približam okoli 1. ure popoldne omenjenemu kraju, zaslišim neko čudno vpitje, ki je bilo podobno bolj tuljenju kot čemu drugemu, in ko stopim v gostilniško sobo najdem tamkaj zbranih kakih 30 do 40 oseb, ki so pod vodstvom g. župana Ropa in še par drugih podivjanih posestnikov na vse grlo tulili: živel dr. Korošec, živel Žebot, živel Kmečka zveza in naša Slovenska ljudska stranka itd. Vse obnašanje njihovo je kazalo znak, da so prišli ne samo debatirati in motiti shod, temveč istega vobče preprediti. Ker sem vaju res boljše družbe in govoriti le treznim in dostojnim ljudem, sem se odločil, da se te klerikalne tolpe kolikor mogoče dostojno in mirno otresem, plačal sem svoj obed in se poslovil. Toda ne malo čudno sem bil iznenaden, ko sem opazil, da so mi ti

klerikalni banditi, če se mi izrazim, napravili pri vratih špalir z lopatami, krampji in vilami v roki, ter kričali pozdrave Korošcu, Žebotu ter vsi katoliški organizaciji SLS. In ko sem jih vprašal, če je taka agitacija predpisana v njihovem katoliškem programu SLS, so me prav debelo pogledali, začeli vihteti nad mojo glavo svoje volilno orožje, ter pričeli ponovno kričati slavo svojim kandidatom. — Če je to dostojnost in čednost, ki jo zahteva vera Kristusova in pa vsaka poštena politična organizacija, naj sodi javnost. Jaz si dovolim izreči le svojo čestitko vsem, ki kandidirajo pod zaščito krampov, vil in lopat! — Konrad Žnuderl, strokovni tajnik in predsednik SOV.

Tedenske novice.

SHODI NSS V NEDELJO 4. MARCA:
V Črnomlju dopoldne govori poslanec Deržič.
V Novemestu ob 2. uri popoldne govori posl. Deržič.
V Kočevju ob 9. uri dopoldne govori tov. R. Juvan.
V Ribnici ob 3. uri popoldne govori tov. R. Juvan.
V Sevnici dopoldne govori posl. Brandner.
V Blanci ob 3. uri popoldne govori posl. Brandner.
V Šmarju pri Jelšah popoldne govori tov. Drago Gobec.
V Ptujju ob 9. uri dopoldne.
V Dornovi ob 2. uri popoldne.
V Šmartnem pri Litiji ob 7. uri zjutraj govori tov. Rupnik.
V Litiji ob 10. uri dopoldne govori tov. Rupnik.
V Hotiču ob 3. uri popoldne govori tov. Rupnik.
V Logatcu ob 4. uri popoldne govori tov. Tavčar.
Na Rakeku ob pol 5. uri popoldne govori tov. Tavčar.

Mleko se je podražilo od 14—16 in tudi 17 kron kar čez noč. Pa če bi bilo to vsaj mleko, bi človek še molčal; da pa se prodaja pobarvana voda za tak denar, to je škandal. To se dogaja v mestu, ki ima kvalificiranega tržnega nadzornika. V Ljubljani se mora tudi to prezreti, kajti g. tržni nadzornik sedaj nima časa za nadzorovanje trga in določanje tržnih cen, ker ima »spuno posla kod radikalne partije«. — Upamo, da bo novi g. župan v tem pogledu napravil red.

Redni občni zbor Društva drž. pisarniških uradnikov za Slovenijo v Ljubljani z običajnim dnevnim redom se vrši dne 4. marca 1923 ob pol 9. uri v Mestni posvetovalnici. Člani se opozarjajo na §§ 16 in 18 društ. pravil. Točen spored je razviden v prihodnji številki lista »Naš Glas«.

† **Tone Est.** V Radečah je umrl naš odlični pristaš tov. Tone Est, ki je bil veskoci idealni borec za naše ideje. Pokojnemu tovarišu naj bo lahka zemlja, preostalnemu naše iskreno sožalje.

Čevlji domačih tovarn Peter Kozina & Ko. z znamko »Peko« so najboljše. Zahtevajte jih povsod. Glavna zaloga na drobno in debelo: Ljubljana, Breg št. 20 in Aleksandrova cesta št. 1.

Alli ste že pridobili novega naročnika?

Mladinski vestnik.

Dnevi se bližajo...
Mladinsko gibanje je zadobilo popolen obseg. Organizacije so začele rasti kakor da jih je obsijalo gorko spomladansko solnce. Vse se pridno pripravlja. Mladina v velikem številu vstopa v posamezne organizacije, vse se zbira okoli — klavira in peresa — vsak hoče biti priča pobratimstvu — Jugoslovanske mladine. Zgodovinski dnevi bodo to za našo kakor za Češko-slovensko mladež. V krajih pa, kjer ni še naših organizacij se pridno ustanavljajo nove. Skratka, vse dela, vse se giblje.

Bratje in sestre! Treba nam je pa tudi dela na zunan. Res, da organizacije, ki so še nove ne morejo imeti pozornosti izven svoje organizacije, toda one, ki že obstojajo dal časa, ki imajo že trden temelj all delujejo v smislu sklepov, ki so bili sprejeti na trboveljskem zborovanju!

19., 20., in 21. maj, to so dnevi, ki bodo zapisani v zgodovinski knjigi našega mladega proletarijata. Takrat se bo postavil šele oni veliki temelj našemu skupnemu delu, takrat se bo zavedal vsak posameznik, kako treba delati za dobrobit skupne

organizacije, naše mladine in naše skupne ideje. Zatorej na delo, zbirajte različne fondе, da se bo lahko vsak član in članica udeležila našega zborovanja, da ne bo nihče izostal v teh slavnostnih dnevih; vsak mora biti na mestu, kadar zahtevajo to okolščine, saj je to dolžnost vsakega brata in sestre.

Jako slab utis bi napravilo na bratsko češko mladino, ako ne bomo zadostno pripravljene. Vsaka posamezna organizacija »Bratstva« naj takoj začne zbirati fondе, naj dela propagando, da čim več idealne mladine pritegne v svoj krog. Kjer so pevski ali tamburaški zbori, naj se pridno pripravljajo. Predvsem pa tamburaški zbori, ki svirajo po notah naj takoj javijo osrednjemu vodstvu koliko članov imajo. Namreč mišljeno je, da bi se dalo tem zborom direktive česa se naj vadijo za skupni nastop vseh tamburaških zborov »Bratstva« in »Mladosti«. Treba je pa tudi, da so naročene vse organizacije na »Novo Pravdo«, kjer se bodo od sedaj naprej izdajala vsa navodila od strani osrednjega vodstva. Neobhodno potrebno je, da se druge posamezne organizacije oglašajo s članki v edinem našem listu, da sporoče svoje želje itd.

Dela je dovolj — čas je zlato, zatorej bratje in sestre na delo, kajti le v delu je naš ponos in naša bodočnost.

TO JE ONO PRAVO! Dobijo se še vedno ljudje, kateri Pellerjevega Elzafluida še niso poskusili, dasiravno se že čez 25 let v vseh deželah uporablja. Kdor je samo enkrat poskusil njegovo izvrstno delovanje kot drgnjenja hrbta, udov itd. ali kot kozmetikum za usta, kožo in negovanje glave, bode gotovo rekel: »To je ono pravo!« Je veliko boljši, močnejši, izdatnejši in bolj delujoč kakor francosko žganje. Prežene nahod, zobobol in umirava živce. 3 dvojnate ali 1 specialna steklenica s pakovanjem in poštnino 24 dinarjev; 36 dvojnatih ali 12 specialnih steklenic 208 dinarjev in 5% doplatka. Adresa: Lekarnar EUGEN V. PELLER, STUBICA DONJA, Elzatrž št. 357, Hrvatsko.

Naši oglasi imajo uspeh! Zato nabirajte oglase!

Gospodarstvo.

Koliko je vreden dinar?

	Ta teden	prejšnji teden
100 švic. frankov stano	1950.—	1975.—
100 franc. frankov stano	624.—	620.—
100 laških hr stane	492.—	495.—
100 čeških kron stane	307.—	307.—
100 nemških mark stano	0.46	0.48
100 poljskih mark stano	0.28	0.28
100 avstr. kron stane	0.14	0.14
100 ogrskih kron stane	3.35	3.75
100 bolg. levov stane	59.50	58.50
100 dolarjev stane	10.175.—	10.300.—
100 angl. funtov stane	48.800.—	49.300.—

Razpredelnico čitajte tako: Ako hočete kupiti na pr. 100 dolarjev, morate dati ta teden zanje 10.175 dinarjev, prejšnji teden pa je stalo 100 dolarjev 10.300 dinarjev.

Carlska borza.

	27. febr.	20. febr.
švicarskih frankov	5.15	5.05
100 dinarjev je stalo	32.90	32.17
100 franc. frankov je stalo	25.75	25.40
100 laških lir je stalo	15.75	15.67
100 čeških kron je stalo	0.02	0.02
100 poljskih mark je stalo	0.01	0.01
100 avstr. kron je stalo	0.0075	0.0074
100 ogrskih kron je stalo	0.18	0.19
100 bolg. levov je stalo	3.10	3.05
100 dolarjev je stalo	532.50	529.75
100 angl. funtov je stalo	2507.—	2487.—

Medtem ko so prejšnji teden skoraj vse valutne vrednosti padle, so se ta teden zopet vse popravile. Le ogrska krona je padla tudi ta teden. Ogrski kroni se prorokuje sploh slaba bodočnost. Dinar si je pridobil v zadnjem času neko stabilnost, njegova vrednost se premika že dalje časa med 5.05 in 5.15.

Nahod? Glavobol? Zobobol? Trganje? Odrčejo večkrat mišice in žilci? Prijetno čustvo kreposti prinese pravi Pellerjev Elzafluid! Najboljše hišno sredstvo, lajša bolečine, osvežuje in jača ter čez 25 let priljubljen kozmetikum za nego kože, las in ust! Veliko močnejši, izdatnejši in boljši kakor francosko žganje! S pakovanjem in poštnino 3 dvojnate ali 1 specialna steklenica 24 dinarjev; 36 dvojnatih ali 12 specialnih steklenic 208 dinarjev in 5 odstotkov doplatka razpošilja: lekarnar Eugen V. Peller, Stubica Donja, Elzatrž št. 357, Hrvatsko.

LISTNICA UPRAVE:

Pošiljanje »Nove Pravde« ustavimo 10. marca vsem onim, ki nam dotlej niso poravnali naročnine, dasi smo jim z zadnjo številko poslali položnice, na katerih so bili natančno označeni zaostanki. S tem pa zadeva za nas ne bo rešena, ampak bomo vse take dolžnike tudi iztirjali, ker moramo priti do svojega denarja. Naročnina je sodnijsko iztirljiva; kot naročnika je smatrati vsakogar, ki lista ni zavrnil.

Našim naročnikom v Ljubljani, Mariboru, Litiji in Novem mestu naznanjamo, da so naši poverjenki v imenovanlj krajih s 1. marcem pričeli pobirati naročnino do konca tega četrtletja ter zaostankov iz prošlega leta. Prosimo tudi te naše čitatelje, da poravnajo zaostanek in napravijo red.

V bodoče morajo naši naročniki plačevati naročnino v naprej, ker moramo tudi mi tiskarni sproti plačevati vsako številko. — Ker fondov nimamo, kakor je to pri drugih političnih listih, moramo gledati na največji red pri plačevanju naročnine. Prosimo torej, da plačujete odslej vsi v naprej.

Izdaja konzorcij »Nove Pravde«.

Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani
Odgovorni urednik Anton Brandner.

ZAMUDITI

tudi Vi ne smete, ampak pojdite takoj in ogledite si velikansko zalogo sukna, volne, platna, cejra, hladovine, roboev, modrovine, ter sploh vso manufakturno robo v veletrg. R. Stermecki, Celje, katera prodaja radi volkanskega nakupa direktno iz prvih svetovnih tovarn po čudovito nizkih cenah. — **Zahtevajte cenik.** 104

A. LEČNIK
juvelir in urar.
CELJE Glavni trg 4.

Antikvarijat, Hinko Sevar
knjigarna
Ljubljana, Stari trg 34
kupuje in prodaja različne knjige v vseh jezikih po ugodnih cenah.

Ljubljanska kartonažna tovarna
J. BONAČ-sin
v Ljubljani (88)
izdeluje vsakovrstne kartonažne in papirne embalaže za lekarnе, kemične tovarne, specerijske, kolonijalne, modne in toaletne trgovine, slaščičarne itd.
Brzjav: Bonač, Ljubljana. Telefon interurban št. 377.

Za vsa pleskarska dela, lakiranje vozniških koles v ognju in lakiranje avtomobilov se priporoča
Tone Malgaj
Ljubljana 74
Kolodvorska ulica št. 6.

Modna trgovina
A. Šinkovic nasl. Soss
LJUBLJANA, Mestni trg št. 19
priporoča svojo zalogo
pletelih jopic, rokavic, nogavic in zimске perle
Zelo ugodne cene!

JOSIP PETELINC
Ljubljana, Sv Petra nasip 7
(blizu frančiškanskega mostu). 57
Kravate, srajce, palice, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje in sedlarje.

Konfekcijska tovarna
Fran Derenda & Cie., Ljubljana
Pisarna: Emonska cesta 8, telef. interurb. 318.
Tovarna: Erjavčeva cesta 2, nasproti dramskega gledališča. Telefon interurb. 294.
Najmodernejša in največja tovarna moških dežij in fantovskih oblačil.
77 Konkurenčne cene.

Josip Jug
Ljubljana, Rimska c. 16. (90)
PLESKAR in LIČAR za stavbe in pobištvo
se priporoča št. občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela. Izvršitev točna, cene zmerne.
Za vsa izvršena dela jamči dve leti.

Gradbeno podjetje
Ing. Dukič in drug
Ljubljana, Bohoričeva ulica 20
se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela

JADRANSKA BANKA, BEOGRAD

Delniška glavica: Din 60,000,000.—
Rezerva: . . . . Din 30,000,000.—

Podružnice:

Bled, Cavtat, Celje, Dubrovnik, Hercegnovič, Jelsa, Jesenice, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Prevalje, Sarajevo, Split, Šibenik, Tržič, Zagreb

Amerikanski odio.
Naslov za brzjav: JADRANSKA.

Afilirani zavodi:
JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zadar.
Frank Sakser STATE BANK, Cortlandt Street 82. New-York City.
BANCO YUGOSLAVO DE CHILE, Valparaiso, Antofagasta, Punta Arenas, Puerto Natales, Porvenir.

NAZNANILO.

P. n. občinstvu ter znancem, prijateljem in potujočemu občinstvu vljudno naznanjava, da sva odprla v sredo, dne 28. svečana t. l.

v novi palači Ljubljanske kreditne banke nasproti glavne pošte v Ljubljani

prvovrstno kavarno „EMONA“.

Sklicujeva se na najino dolgoletno prakso, upava cenjene goste s solidno in skrbno postrežbo v vsakem oziru zadovoljiti, ter se priporoča za nadaljno naklonjenost

Jan in Kati Fiala.

Restavracija se odpre nekaj dni pozneje, kar se bo naznanilo št. občinstvu v vseh naših listih.

ZALOGA ČEVČJEV lastnega izdelka
DRAGOTIN ROGLIČ MARIBOR, KOROŠKA C. ŠT. 19
: 1. nagrada in zlata kolajna obrtne razstave, Maribor 1922. :
„KARO“ Varstvena znamka.

O. BERNATOVIC Ljubljana, Mestni trg 5. **Konfekcijska trgovina**

Tajinstveni morilec deklet.

(Pravica ponatisa pridržana.)

(Nadaljevanje.)

»Ha-ha, deklice imajo več poguma kot možje. Že Bessy Wilkes je izvršila drzen čin, kateri — — —«

Namah umolkne maskiranec.

»Ali pa tudi veste, kaka usoda vas čaka?« vpraša neposredno.

»Da, vem —!«

»Ah — svojo usodo torej poznate in veste, da nimate pričakovati nikake milosti!«

Molly povese mično glavico globoko na prsi, zdi se, da pričakuje smrtnega sunka strašnega maščevalca.

»Kako ste prišli na policijski parnik?«

»Bili smo uverjeni, da ima Jak čoln, morda kak majhen parnik. Zato je Temza močno zastražena ter sem bila tudi jaz navzoča, ker sem menila, da sem že opazila podobno vozilo.«

»Da, da, prebrisani ljudje,« se roga strašni. »Mislili so že večkrat, da me imajo v oblasti, toda prezgodaj so se veselili; celo moj tovariš jim je pobegnul!«

Molly molči. Maskiranec se nenadoma dvigne s stola. Iz ust policijske špijonke se čuje srce pretresujoči vzdihljaj. Glava se ji nagiblje že proti robu postelje. Toda strašni se prav nič ne zmeni za smrtni strah, ki navdaja ubogo zapuščeno Molly. Sprehaja se mirno po sobi, potem pa zopet obstane pred Molly.

»Zasluzili ste smrt,« reče kratko. »Moj tovariš zahteva vaše življenje,« ter jo ostro motri. — Mollyn smrtnobled obraz postane še bledejši, nobenega glasu ni čuti iz nalahko premikajočih se ustnic. Maskiranec se vsede na rob postelje ter položi roko na rame svoje žrtve, ki se strese kot jagnje pod mesarjevo roko. Srce ji močno utriplje. Tedaj pa odmakne strašni svojo roko. — Molly zapre oči. Sedaj — sedaj — pride grozni konec — — — Ne — zdi se, da hoče svojo žrtev še naprej mučiti, ker se izprehaja zopet po sobi.

»O bog, moj bog, ali mojih muk še ne bo konec? Usmrtite me vendar, o — jaz — nesrečnica — —!«

Jak ne presliši izgovorjenih besed.

»Vi ste tudi mojega tovariša hladnokrvno izročili policiji,« reče pikro. »Za vas ni milosti!«

»Ne mučite me vsaj tako grozno! Usmrtite me vendar, vsaj vem, da za me ni rešitve, toda te misli so neznosne. — Spomnite se vašega očeta in matere —!«

»Nimam nikogar več,« jo rezko prekine.

»Toda jaz imam še starišel!«

»Nikoli ne bodo zvedeli, kaj se je zgodilo z vami,« reče togotno.

»O, to mi je vsaj v tolažbo!« odvrne Molly slabotno. »Radi moje strašne smrti bi ne imeli noč in dan miru!«

Maskiranec zopet motri svojo žrtev.

»Na to bi bili morali preje misliti, sedaj je prepozno.«

Molly molči. Jak stoji sedaj pred lepo deklico.

»Zakaj ne prosite za pomiloščenje?« se divje zasmeje. »Ker na kaj takega upati ne smem,« odgovori komaj slišno. — Tiho in motreče jo ogleduje. Vsi udje se ji tresajo kot da jo treso mrzlica, na belem čelu ji stoji smrtni znoj.

Jak stopi k vratom.

»Jim — Eliza!« zakliče glasno.

Iz sosednje sobe se čujejo hitri koraki. Takoj nato se prikažeta Jim in njegova ljubica med vrati.

Molly čuti po udih smrtno grozo, — v navzočnosti teh dveh torej naj bo zaklana?

»Stopita bližje,« ukaže maskiranec.

»Jim,« izpregovori strašni z ostrim glasom. »Sedeli ste v zaporu in morali pri tem prestat dovolj duševnih muk. Pobegnili ste, medtem smo pa vjeli vašo zapeljivko. Zasluzila je smrt!«

»Da, gospod!«

Molly vidi, da se ji maskiranec zopet približuje.

»Bog, odpusti mi moje grehe!« vzdihuje uboga deklica. Maskiranec zgrabi nenkrat za okove — kratek pritisk, in zvenketaje padejo okovi na tla.

»Tako, Jim,« reče strašni svojemu tovarišu. »Policijsko špijonko je ure in ure mučil najstrašnejši strah pred smrtjo. Le pogledite jo — dovolj je kaznovana.«

»Gospod...«

»Tiho, ne trpih nikakega ugovora! Kakor rečem, tako se mora zgoditi. Jaz

kaznujem samo dekline, ki liki roparske živali oropajo nič hudega sluteče moške. Take zveri zadene moje jeklo. Toda ta deklica tu je sedaj prestala najstrašnejšo kazen, v svojem življenju ne bo nikdar več vršila ovaduške službe!«

Jim svojim ušesom ne more verjeti. Končno reče ponižno: »Gospod, kot vedno, ste tudi sedaj pravilno ravnali, toda pomislite, da more deklica vse izdati.«

»Ona je naša jetnica. Eliza, jutri dajte deklici kako opravilo! Sobe, v katero jo povedem sedaj, do nadaljnjega ne sme zapustiti.«

Nagovorjena potuhnjeno gleda na tleh čepečo Molly, toda maskiranec opazi njene neprijazne poglede prav dobro.

»Eliza,« reče resno.

Ta s posebnim naglasom izgovorjena beseda je vsebovala tako strogo zapoved, da se mu deklica takoj udano približa in ga tiho prosí za odpustanje. — Maskiranec pristopi k Molly, ki napol leži napol kleči.

»Vstanite!« jo mirno nagovori.

Toda ona se niti ne zgane — vsled nenadnega preobrata je znova zgubila zavest. Mladi mož se hitro skloni ter vzame lahno trepetajočo Molly v svoje naročje. Kot malo dete jo odnese preko hodnika v majhno sobico, ki se je dala zapreti z močnim zapahom. V sobo prišedši, položi Molly na divan in čaka mirno poleg nje sede, da pride zopet k zavesti. Končno — odpre Molly oči. Mrzlica pretresa njeno telo, ko zapazi maskiranca.

»Ne bojte se, svojo kazen ste prestali! Smrtni strah, ki ste ga preživeli, je bil plačilo za vse, kar ste prizadejali mojemu tovarišu. Sedaj ste moja jetnica, dokler kasneje glede vas ne ukrenem kaj drugega.«

Molly zdrkne z divana in ihtoč pade k nogam strašnega Jaka.

»O, kako sem vam hvaležna. Kako dober in plemenit človek ste. Nisem zaslužila, da mi prizanesete.«

»Ali ste me smatrali za podlo nizkotnega morilca, ki svoje žrtve samo radi tega mori, da zadosti svoji krvočnosti ali celo svojemu roparskemu nagonu?«

»Da — mislila sem,« odgovori Molly komaj slišno.

»Preje ste čuli, kaj je povod mojim dejanjem. Iz lastnega nagiba vršim posel maščevalca, in maščevanje bom dovršil z železno odločnostjo.«

Molly se pri teh besedah zgrozil.

»Ali se me še bojite?« jo vpraša mož s krinko.

»Ah, prenehajte z groznimi čini!« odvrne Molly proseče še vedno klečoč pred strašnim možem. »Pomislite, da so vaša dejanja velika pregreha. Saj nas že sv. pismo uči: Ne ubijaj! Vi ste še mlad — še je čas...«

»Kje pa ste zvedeli, da sem mlad?« jo prekine Jak.

»Saj vidim,« odvrne tiho.

»Tako — tako. Kajpada, ženskam je bister pogled takorekoč prirojen, ženske vidijo celo pod krinko. Vendar pa svojega maščevalnega posla ne bom opustil, to sem prisegel in prisego hočem izpolniti do pičice.«

Drgetajoč umolkne Molly, ter dobro opazi, kako jo Jak motri od nog do glave. Rdečica ji stopi v obraz, ker se šele sedaj zave, da je komaj napol oblečena.

»Moja obleka,« reče proseče.

Maskiranec se pripogne k njej, kot bi jo hotel objeti. Molly se ne upa premakniti z mesta. Naenkrat se strašni zopet zravna.

»Ali res ne morem krotiti svoje strašne krvi?« izpregovori napol glasno. »Ellen, Ellen, kaj sem ti obljubil, — svojo besedo, ki pomeni isto kot prisega, hočem držati!« Molly vidi, da se Jak bliža vratom.

»Eliza, prinesite gospodični Gordon obleko!«

Deklica takoj izvrši naročilo. Jak zapre vrata in izroči obleko jetnici. Potem se obrne v stran, dočim Molly z veliko naglico popolni svojo toaleto. Ko čuti, da je Molly gotova, se obrne k njej in ji mirno reče: »Sedaj ste moja jetnica in morate brez ugovora izvrševati posle, ki jih dobite. Ali hočete to storiti?«

»Prav rada, gospod!« odgovori hitro Molly.

»Dobro, potem se pokorite navodilom, ki vam jih bo dala Eliza. Težkih opravil vam ne bo treba vršiti. Toda varujte se brez posebnega dovoljenja zapustiti sobo, ste čuli?«

»Vse hočem storiti, gospod,« šepetaje Molly s solzami v očeh.

»Ostanite zdravi!«

Mož s krinko odide nato iz sobe. Molly sliši, kako zavaruje vrata s težkim zapahom. Rešena smrtnega strahu pade Molly na kolena, vroča zahvalna molitev se dviga proti nebu, ki jo je v njeni nadlogi obvarovalo najhujšega.

»Kako nenavaden, diven mož je to! Na najgroznejši način bi me bil lahko usmrtil, toda tega ni storil, ampak se je zadovoljil, da me je mučil s strahom pred smrtjo. Kakšno oblast mora imeti sam nad seboj! In ko sem mu bila pravkar izročena na milost in nemilost, ko sem že mislila, da je moja čast oskrunjena, saj sem bila brez vsake pomoči, mi je zopet prizanesel. Šepetaje je izgovarjal ime Ellen — vsekar ime svoje neveste ali morda celo soproge? Nje se je spomnil, ko je njegova strast ogrožala mojo čast. Uganka mi je, kje se nahajam, kako zagonetna je ta hiša, v kateri sem sedaj jetnica! Vendar moram biti hvaležna, podaril mi je življenje. Ni hudoben človek, le kdo bi ga mogel rešiti strastne krive blodnje?«

Tako govori Molly sama s seboj. Zastonj si, na divanu leže, beli glavo nad temi zagonetkami, dokler je vsled utrujenosti in prestanega strahu ne objame blagodejni spanec ter jo povede v kraljestvo sanj.

Kako Jak naskrivaj prepreči Cliffordove načrte.

»Ničvredni lopov! — No, le čakaj, kanalja!«

S tem vljudnim nagovorom pozdravi baron Hardy vstopivšega Clifforda, ki se je še ravno pravočasno pripognil, da ni dobil v glavo skodelico, ki jo je vanj zalučal njegov dobrotnik. Zvenketaje se je razletela posoda na vratih.

»Vaša milost, kaj sem pa vendar storil?«

»Nič niste storili! In to je ravno, kar me tako jezí. Star bedak ste, ki ne zna drugega kot norčevati se iz mene. Ali vas je sam vrag obsedel? Že cele štiri tedne nisem videl v hiši nobene mlade, lepe deklice!«

»Blagovolite me samo poslušati, vaša milost,« vzdihuje Clifford, ki se je ravno z največjo naglico potuhnil pod mizo, ker ga je baron znova bombardiral s posodo. »Jaz sem vendar na tem povsem nedolžen!«

»Vi nedolžen? Potuhnjenec stari, samo denar hočete izžemati iz mene, doma pa pohajkujete!«

»Ne, ne, vaša milost, dan in noč sem tekal okoli!« zatrjuje Clifford izpod mize, ki mu služi kot neke vrste trdnjava pred grozečim bombardiranjem. »Dokaze imam pri sebi, vaša milost, da sem vse podvzel, kar sem le mogel.«

»Pokažite!«

»Če mi vaša milost nič žalega ne stori,« reče previdno Clifford.

»Le zlezite izpod mize. Ničesar se vam ni bati, dasi ste zaslužili pošteno kazen.«

Oprezno se približuje Clifford razjarjenemu baronu in mu izroči dva lista, katera je vzel iz svoje denarnice.

»Tu, vaša milost!«

Baron čita:

S tem izjavljam, da sem pripravljena proti plačilu = dvajset funtov šterlingov = priti v hišo barona Hardyja Westend, da ondi prisostvujem domači večerni veselici in delam družbo hišnemu gospodarju.

Nelly Watrolm.

Približno enako se glasi drugi list.

»Kje pa imate deklice?« zagrmí baron. »Oh, vaša milost, to je ravno smola. Obe sta naravnost krasotice, ki sem jih z zvijačnim prigovarjanjem privedel od tega, da sta podpisali izjavi, toda predstavljajte si, vaša milost, moje razburjenje, ker mi obe odločno pokažeta vrata, ko ju pridem iskat. Do tedaj nobena niti ficka premoženja ni imela, sedaj pa naenkrat zvem, da razpolagate z gotovino. Nekdo si je moral dovoliti vražjo šalo, da mi je deklici takorekoč pred nosom odvzeli!«

»Morda Jak, kajpada?« se roga baron. Clifford se preplašeno ozira na vse strani.

»Je že mogoče, vaša milost, četudi sedaj ni poslal nič pismenega.«

»Vi ste pa res prava prismoda! Kaj mi pomagajo vsi vaši dokazi, če pa deklice ne marajo semkaj priti. Sicer pa vam niti besedice več ne verujem. Morda ste to celo sami načekali?«

»Ne, ne! Navedem vam stanovanja teh deklic, pa se blagovolite osebno prepričati, da sem govoril resnico.«

»Potem ste pač bedak, ki se da pošteno potegniti.«

»Še nisem končal, vaša milost. Svojo udanost bi bil skoro poplačal z življenjem.«

»Zopet nova pravljica!«

»Ne, gola resnica, vaša milost! Blagovolite vpogledati v poročilo, ki ga je sestavila policija in prepričali se boste, kaj sem doživel.«

»Tako, no, kaj se je pa pripetilo?«

»Pred tremi dnevi,« pripoveduje Clifford, »se mi je posrečilo pregovoriti mično deklico Betsy Pawling, in brhka stvarica je bila takoj pripravljena, da ustreže vaši milosti. Ker sem se bal, da mi tajinstveni zasledovalec, ki mi je že odpeljal najlepša dekleta pred nosom, ne pokvari topot mojih načrtov, nisem pa odnehal, da je bila deklica na moje prigovarjanje pripravljena takoj oditi z menoj, zlasti še, ker sem ji stisnil v roko svetel zlatnik. Bilo je že zvečer in oba greva prav dobre volje ob tistem kanalovem obrežju. Kar naenkrat nama prideta nasproti dva moška, po zunanosti soditi iz delavskih slojev. Nič hudega slutečega, me oba potepuha nahrulita. Seveda sem se nad njima razjezil, toda predno sem se zavedel, kaj pravzaprav hočeta od mene, me zgrabita in hladnokrvno vržeta v kanal.«

»Prav nikake škode bi ne bilo, če bi bili utonili,« se kratko odreže baron.

Clifford zasmehljivo opazko molče presliši.

»Nekaj brodarjev me je rešilo v čoln, spravilo na obrežje in od tam v moje stanovanje. O deklici in obeh potepuhih ni bilo ne duha ne sluha in ko sem se včeraj podal v stanovanje brhke Betsy, so mi rekli, da je ni doma. In vendar je bila v stanovanju, prav dobro sem slišal njen zvonki smeh.«

Premišljeva je gleda baron v tla.

»Ni tajiti, da je to zagonetno, toda sam vrag bi moral utakniti svoje kremplje vmes, če bi vsled takih malenkostnih ovir vrgel puško v koruzo. Niti na um mi ne pride, kaj takega, Clifford! Na vsak način moram dobiti kako deklico, ali slišite? — Pripeljite mi jo in če jo greste iskat na luno!«

»Ah, Vaša milost, popolnoma sem že obupal!«

»Ne cmerite se, ampak raje storite kaj za me, drugače poščem drugega posredovalca, ki bo to službo bolj vršil, za enega jih dobim deset!«

»Ravno sem nameraval oditi na trg sv. Jakoba,« poroča Clifford. »Tam stanuje zelo lepa deklica. Kakor sem slišal, od svojega znanca, se ne bi protivila, da ustreže vaši želji proti primerni nagradi.«

»Potem glejte, da že zginete! Čemu stojite še tu?« kriči nanj baron.

»Saj že grem, vaša milost. Da se mi pa ne pripeti zopet kaj podobnega kot zadnjič, ko sta me potepuha vrgla v kanal, bom najel voz in se z deklico pripeljal sem. Morda jo privedem še danes zvečer.«

Baron je bil po teh besedah bolje razpoložen.

»To bi bili morali že prvokrat storiti, Clifford. Z vozom bi najbrže ne imeli take smole. Sedaj pa le pojdite, čujete? Jaz ostanim cel večer doma.«

Clifford se zmaže skozi vrata kot tepen pes in se prav pošteno oddahne, ko stopi iz hiše v Bukovem drevoredu.

»Danes moram delati s polno paro, sicer pridem ob svojega najboljšega odjemalca,« govori sam s seboj. »Baron je že strašno nepotrpežljiv. Zameriti mu sicer tega ne morem, če le ne bi bil takoj tako nevljuden.«

Častivredni Clifford skoči v voz cestne železnice, s katerim se pelje v bližino trga sv. Jakoba, izstopi iz voza in se potem brzih korakov napoti v staro hišo.

»V tretjem nadstropju stanuje moje lepo dete. Torej še eno nadstropje višje. Upam, da najdem deklico doma.«

Ker se v tem trenutku začuje po veži odmev urnih korakov, postoji Clifford na mestu. Takoj nato se bližajo koraki po stopnicah. Clifford se obrne in zapazi dva moža v delavski obleki. Njihovih obrazov pa pri slabi razsvetljavi ne more spoznati.

»Halo Tom!« se čuje naenkrat oster glas. »Poglej no, tu stoji stari lopov, ki zasleduje tvoje dekle!«

»Res, to je on!«

Moža pridrvita preko zadnjih stopnjic.

»Gospoda!« reče Clifford, tresoč se od strahu, »to je pomota, jaz sem tu povsem tuj, iščem le gospoda Browna, saj stanuje kajpada tukaj?«

Toda ni še dobro dokončal svojega vprašanja, že ga zgrabijo močne roke neznanih mož. Clifforda se polasti smrtna groza. — Sedaj spozna namreč, da sta oba moža ista, ki sta ga nedavno vrgla v kanal.

(Dalje prih.)

Bračun:

O, urbem venalem!

Ko so Rimljani premagali mogočne Kartazane ter izvojevali najznamenitejšo zmago, so se rimski vojskaki pomehkužili, rimska gospoda pa, ki je imela vso oblast v rokah, je postala nepoštena in podkupljiva. Tako se je zgodilo, da je mogel zviti Jugurta po brezbrojnih spletkah, pri katerih ni štedil z bogastvom, zasesti numidijski prestol, voditi dolga leta za nos mogočne gospodarje sveta ter umoriti sredi Rima Masivo, ki se je proti njemu potegoval za kraljevo čast v Numidiji. Radi te drznosti je moral pobegniti iz Rima ter je pri tej priliki izrekel zgodovinske, krilate besede:

»O, podkupljivo mesto! Poginilo bo deš, kakor hitro se najde kupec!«

Živimo v dobi, ki ubija vsak idealizem, ker je nepoštena, brezvestna in brezčastna ter do pičice podobna rimski za časa premetenega Jugurte. Korupcija se širi kakor kuga po celi državi ter zavzema čimdalje večje kroge. Uradništvo, prej kolikor toliko neodvisno in saj v Sloveniji več ali manj značajno, obrača plašč po vetru ter prodaja prepričanje kakor svetopisemski Ezav za skledo leče. Samo si kuje od dne do dne težke verige in upogiba hrbte v čimdalje hujšo sužnost. Delavstvo so Kristanovi učenci razbili v celo vrsto brezpomembnih frakcij in razni Golouhi plezajo po ramah lastnih sdrugov kvišku, da se vdinjajo kapitalizmu. Obrtništvo gonijo plačni agenti v tabor kapitalističnih bankokratov. Kupljene eksistence begajo po deželi okrog in love kaline med nezavednimi kmečkimi masami z obljubami in denarjem. Medtem pa strada množica, raste draginja, se širi nezadovoljnost. Negotov položaj hromi podjetniške roke vsepovsod; gospodarstvo, umetnost, veda, znanost in kultura propada, nepošteno operacije množe zaslužek in premoženje posameznikom na račun splošnosti, ki se pogreza dan za dnem v večjo revščino. Strankarstvo ubija zakon in ustvarja po pripadništvu raznopravne državljane. Kam plovemo, ako se drznejo »Jutranje Novosti« napisati, da bo vedela močna NRS braniti svoje pripadnike tudi po 18. marcu? Ali se ne postavlja članek, ki je očitno državni funkcionar, s tem izven zakona? Ne NRS, ne JDS, ne v obče kaka druga stranka, temveč le zakon nas more in mora ščititi, ako smo v pravni državi, tak zakon, ki ne dela razlike med državljani. Dokler pa ne uvidijo tega predstavniki države, tako dolgo bo vladala samovolja in izzival nered živalske nagone že itak razdivjanih mas. Kam pa vodi tako početje, kažejo jasno dogodki v Rusiji.

O, urbem venalem! Od zgoraj dol se širi korupcija in podkupovanje. Najjasnejše smo spoznali dejstvo ob priliki glasovanja za Vidovdansko ustavo. Z izjemnim zakonom je g. Pašič odstranil komuniste, mohamedance pa pridobil z bogato odkupnino. Po vzgledu velikega državnika delajo danes vsi njegovi veliki in mali epigoni. Kaj briga procvit države vodilno gospodo v NRS, JDS, SLS in kolikor je še kratke za večje in manjše stranke v Jugoslaviji? Država jim je vsem skupaj le molzna krava dobra takrat in v toliko, kolikor jim omogoča sebične namene. Naprednost, nacionalizem, vera so jim lepe fraze, ki morejo preslepiti tu pa tam še kakega kalina. Poglejmo si n. pr. narodnost naših demokratov! Madžaron Kúhar v Prekmurju, ki kandidira na listi »edinega narodnega zastopnika slov. ljudstva«, se hvali, da je v posesti pismene pogodbe z dr. Kukovcem, s katero se je ta zavezal, da odstopi mandat onemu, v slučaju, da dobi Kúhar v Prekmurju več glasov kakor g. Vekoslav v ostali oblasti! S tem je vendar dovolj jasno dokazano, da se ne plaši JDS pripomoči tudi Madžarom do mandata, ki je ob priliki javno demonstriral proti državi ter bil radi tega zaprt v Mariboru! In Bog in vera, ki zahtevata ljubezen do bližnjega, poštenost, strpnost, ki prepovedujeta častikrajo, laž in natolcevanje! Čitajte »Stražo«! Poslušajte kandidata SLS, g. Žebota in druge korifeje te stranke ter sodite sami! Sodite jih predvsem po njihovem delovanju ter jih volite, ako morete!

So pa še možje nedostopni metodam zvijačnega Jugurte. Voditelji NSS ne

marajo tisočakov, ki se jih drže krvavi žulji in grenke solze bednega naroda, in ne marajo polnih korit. Brez sredstev so kakor ostali idealisti, ki se zbirajo krog njih. Oni vedo za naše težnje, ker jih občutijo na lastnem telesu, in se zavedajo dolžnosti napram skupnosti, saj vedo, da je dobro urejena država, ki nudi posamezniku pošten zaslužek in nujno zaščito, potrebna in da je le od dobrih socialnih zakonov in naprav pričakovati spas nas vseh. Za tako delo pa so sposobni le značajni, neodvisni možje s primerno izobrazbo. Nikdo ne more odrekati našim voditeljem potrebne izobrazbe, ki so si jo pridobili potem šole in še več pozneje s smotrenim delom. Izobražencev najdemo sicer obilo tudi v drugih strankah, značajev pa malo, bore malo. Ideali ginejo, ker živimo v dobi sovražni idealizmu. Prav zato pa se še bolj tesno združujemo tisti, ki smo si ohranili vzore v brezvestni in brezčastni dobi, da jih uveljavimo proti korupciji in koristolovstvu. Na temelju n. s. načel naj ozdravi družba in država!

»O, podkupno mesto, poginilo bo deš, kakor hitro se najde kupec!« Vseposod vstajajo kupci, da bi zaslužili državo in jo izčrpali do — pogina. Le stranka idealistov ne kupuje, ker ima interes na srečni državi in na blagostanju državljanov. Le stranka n. s. idealistov svari brez sebičnosti bedne proletarce pred kapitalističnimi volkovi, ki prihajajo med nje v ovčji obleki, da jih tem hujše zaslužijo, tem temeljiteje opleni. Zdramate se izkoriščani roboti! Ne prodajajte sebe in svojih za borno lečo, ki vam morda za trenutek ublaži glad, ki pa se bo obudil tisočkrat hujše pozneje, ko bo prepozno! Poženite kupce, da ne poginete, kakor Kajn od očitka lastne vesti!

Kdor somišljenik NSS, ta naročnik „Nove Pravde“!**Iz komunističnega paradiza.**

(Po »Arbeiterzeitung«.)

V angleškem listu »Manchester Guardian« je priobčila Ela Anker, ki je po naročilu akcijskega komiteja za olajšanje bede stradajočih odšla v Rusijo, naslednje poročilo:

V Moskvi, v decembru 1922.

V Moskvi čitamo uradna poročila, da je v Rusiji vse v redu. Poročila se celo glase: »V tem letu bomo izvažali žito«. Toda druga ruska poročila še vedno zatrjujejo: »Milijoni umirajo lakote.«

Na podlagi teh povsem nasprotujočih si poročil sem želela dognati resnico, hotela sem se z lastnimi očmi prepričati o položaju in na lastna ušesa slišati resnico. Ob jutranji zori sem dospela iz Moskve v Harkov, glavno ukrajinsko mesto. Dohod k peronu na postaji je bil pokrit z omoti raztrganih cunj. Ko zavoji vlak v postajo, se prično navidezne cape gibati, in naenkrat se znajdem med množico človeških senc, bednih, obupanih bitij z divjimi, mrzličnimi pogledi. Vsa ta množica kriči in se ponuja, da bi mi odnesli prt-ljago.

Tisoči leže v čakalnicah, na stopnicah, povsod, kjer jim nudi kak kotiček zavetje, stisnjeni drug k drugemu, tresoč se od mraza, mrzlice in lakote, in čakajo z negotovostjo na dohod vlakov, da si zaslužijo s prenosom prt-ljage nekaj novcev od došlih tujcev.

Podvzela sem se, da dobim sovjetskega uradnika, ki ga na zunaj označuje rdeča zvezda, pritrjena k suknji. Šele ko sem bila pod njegovim varstvom, sem se čutila varno. Odvzel mi je prt-ljago. Oprezno sva se prerila skozi žive omote cap, da ne bi pohlodila rok ali nog v cape zavutih bitij. »Vlada stori prav vse«, mi reče moj vodnik, »vendar je naloga, spraviti v red ta kaos potujočih množic grozna in skoro neizvedljiva.«

Z gospo dr. Zenajdo Dessonay, so-progo predstojnika internacionalne po-

možne akcije za ruske otroke, se podam v vladno poslopje, v katerem se sprejema sestrada deca. Ta dom je zelo veliko, petnadstropno poslopje, v katerem je prostora za približno 1000 otrok. Bilo je ravno poldne, ko dospem v poslopje. Otroci se vale preko stopnic v veliko, nezakurjeno obednico. — Kak vtis! To niso otroci, marveč okostja. Molče in previdno se pregiblje množica, ko da se boji, da se vsak hip ne zgrudi. Njihove glave, nenaravno debele, sede na tankih vratovih, in marsikatera nosi znak smrti, ki mu ga je vtisnila lakota. Njihov razoran, starikav obraz, starikav vsled prestanega trpljenja, se sicer skuša nasmehljati, vendar večina niti tega ni zmožna temveč le gleda žalostno in srce pretresa-joče.

Vendar to še niso bili največji trpini; še bolj pomilovanja in usmiljenja vredni so bili oni, katere sem obiskala v sobah, kjer so ležali. Na prvi pogled je napravila njihova vnanost boljši vtis nego pri onih, ki sem jih srečala na potu v obednico. Nekateri so imeli celo okrogla lica, toda le od tega, ker so se nahajali v zadnjem stadiju pred smrtjo vsled lakote. Umirali so na lakoti, jetiki, vsled stradanja ali lakotnega tifusa. Majhna deklica se igra s koščkom rdečih svilenih čipk. To edino je bilo otroče, kar sem opazila v tem poslopju smrti. Otrokom morejo postreči samo prvih par dni po sprejemu z mlekom; pozneje, ko se nekoliko okrepe, dobe samo enkrat na dan hrano kot vsi drugi otroci. Vlada jim ne more več nuditi. Kar pa jim da, je ravno toliko, da jih ohrani pri življenju in da ne umro na cesti. Vlada vzdržuje samo v Harkovu 30 takih otroških zavetišč.

»Ali menite, da je mogoče te otroke rešiti smrti?« vprašam gospo Dessonay. »Da, če more vlada vsa ta zavetišča zadostno založiti z jedili, toda zaloge ne zadoščajo za delj kot dva mesca, in kaj potem? Mraz in beda naraščata dnevno. Nansenova misija ter internacionalna pomožna akcija za olajšanje bede stradajočih sta prisiljeni, da zapreta svoja zavetišča in kuhinje, v katerih izdajajo stradajoči deci juho, ali jih vsaj omeje, ker jim je Amerika zmanjšala podpore. Prav obžalovati je, da se potom časopisja razširjajo poročila, ki ne odgovarjajo dejstvom, češ, da je bila žetev v tekočem letu tako ugodna, da se ni bati lakote. Zato smo prepričani, da bo lakota v Ukrajini gospodarila letos še mnogo hujše, kot v zadnjem letu.«

Internacionalna podporni organizacija prehranjuje tekom te zime nad 50.000 otrok v Harkovu, Odesi, Nikolajevu in Jekaterinoslavu, toda število stradajočih in lakote umirajočih otrok presega sto in stotisoče. Gospa Dessonay mi je pokazala tudi eno takih kuhinj. Otroci so stali že zunaj pred kuhinjo v vrstah in prezebovali; kljub temu pa srečni v pričakovanju, da si kmalu potolažijo prazen želodec. 700 otrok dobi iz te kuhinje dnevno po en obed. Danes se je imela deliti fižolova juha in košček slanine. Šestdeset odstotkov teh otrok nima ne doma ne sorodnikov. Nihče ne ve, kdo in odkod so; niti sami ne vedo, kdo so. Žive na cestah, v parkih, pod stopnicami, sploh povsod, kjer najdejo le količkaj zavetja, prav kakor vrabci. Drže se skupaj v večjih gruclah, si med seboj pomagajo, si dele jabolka, orehe in sploh vse, kar si tekom dneva naberačijo; ponoči pa si ogrevajo premrazene ude s tem, da se kolikor mogoče stisnejo v raznih brlogih.

Nazadnje prideva v pravo otroško zavetišče, v katerem je prostora za 30 otrok in katerega oskrbuje internacionalna pomožna akcija. Bilo je ravno poldne. Otroci so se ravno spravili k dveurnemu počitku v mehke bele postelje s čistimi odejami. Ti otroci so že jeli dobivati otročji izraz v obrazu, tudi so se že smehljali in šepetali kot pravi otroci. Ali se bo to zavetišče zopet zaprlo vsled pomanjkanja vzdrževalnih sredstev? Tudi splošna svetovna pomožna organizacija deluje v Rusiji. Z njenim zastopnikom dr. Langejem sem se podala v kuhinjo, v kateri se hrani dva tisoč dijakov. Dijaki trpe posebno veliko pomanjkanje na obleki in obuvalu, zlasti še dijakinje. Ti uredničujejo komunizem pri obutvi in obleki

na ta način, da v gotovem vrstnem redu ostajajo doma. Vlada je podržavila veliko poslopje, v katerem je bil preje internat za dame iz odličnih krogov, in napravila iz njega zavetišče za tisoč dijakin.

Da dobim povsem zanesljivo pojasnilo, kako v celoti stoji z bedo in stradanjem, sem se podala k vodstvu rdečega križa v Harkovu. Poročilo izvrševalnih organov je že obelodanjeno in ugotavlja, da znaša v 18 okrajih Ukrajine, ki trpe lakoto, primanjkljaj žita 28 in pol milijona pudov. L. 1922 so obdelali kmetovalci samo četrtno poljedelske zemlje in to vsled izgube vprežne živine po vojni in lakoti, pa tudi velik del žita, ki ga je razdelila vlada za setev, ni bil porabljen v te svrhe.

Govorila sem tudi z gospo Rakovsko, ministrovno soprogo, in njegovo sestro Ano Rakovsko, ki ves svoj prosti čas posvečata organizaciji otroških zavetišč. Ena ima nadzorstvo nad otroci do 6. leta, druga oskrbuje 6 do 15 letne otroke.

»Da vam povsem odkritosrčno povem resnico,« mi je rekla s solzami v očeh gospa Rakovska, »in kot morete sami uvideti, storimo vse, kar je v naših močeh, da bi pomagale vsem, toda mi ne moremo več storiti s sredstvi, ki so nam na razpolago.«

Naše skrinjice**18. marca so:**

V Ljubljani

2. (druga)

Za volilno okrožje bivše Kranjske

4. (četrta)

Za volilno okrožje bivše Štajerske s Prekmurjem

9. (predzadnja)

V Zagrebu

5. (peta).**Naši shodi.**

Zadnje soboto in nedeljo se je vršilo v Sloveniji več volilnih shodov. Tov. Deržič je imel v soboto zvečer shod v Mozirju, v nedeljo dopoldne v Ljubnem, popoldne pa na Rečici ob Savinji. Vsi shodi so bili zelo dobro obiskani, posebno shod na Rečici. Na ta shod je prišel tudi tamošnji klerikalni župan, ki je delal medklice, a je na konstatacije, kako klerikalci goljufajo delovno ljudstvo, moral osramočen umolkniti.

Na shodu v Šoštanju sta poročala tov. Marčič in Dobovišek. Tudi ta shod je bil zelo dobro obiskan in je tudi tukaj vladalo vseobče navdušenje za narodno-socialistično stranko. Po shodu se je vršil sestanek zaupnikov, kjer se je ustanovil poseben agitacijski odbor in razdelilo delo.

Na Bledu je na popoldanskem shodu poročal tov. Juvan. Shod je bil zelo dobro obiskan in je sigurno, da bo Bled pri volitvah po ogromni večini volil narodno-socialistično. Nasprotnikov ni bilo.

V četrtek 22. februarja popoldne se je vršil v Trbovljah pred gostilno Forte javen volilni shod naše stranke. Shodu je predsedoval tov. Schönleib. Tov. Brandner je v daljših izvajanjih orisal položaj delavstva in povedal, kdo je zakrivil, da ni prišlo do enotne delavske fronte. Razkrinkal je tudi komunistične voditelje, ki zapuščajo delavstvo in vstopajo v radikalno stranko. K besedi se je oglasil kandidat Salomon in je lagal, da so narodni socialisti krivi, da ni prišlo do skupne fronte. Za njegovo laž je dobil od tov. Brandnerja primeren odgovor. Tudi v Trbovljah se svita, ker rudarji so že spoznali svoje komunistične »voditelje«.

Narodni socialisti volijo 18. marca svoje kandidata disciplinirano, kompaktno, kot en mož!